

Feldhoffer András emlékei

András bácsi jól ismeri Budaörsöt, a budaörsieket, és nem kevésbé saját családjának történetét.

Az első, bizonyos Wolfgang Feldhoffer, 1718-ban már leütötte vándorbotját Budaörs földjén. Kiterjedt familia lett ezután, s ami Budaörsön oly gyakori szokás volt, a családokat „ragadványnevük” alapján különböztették meg. Eszerint volt Proletár, Schwarze és Geinwiese (libalegelő) Feldhoffer család. Rajtuk kívül F. Lipót, aki cséplőgépgarnitúrát mondhatott magáénak.

Az anyai nagyszülőkről van egy kedves történet. Winkler nagyapa 1902-ben vendéglőt nyitott a Főutcán. Épp ez idő tájt dúlt az angol-búr háború. A budaörsiek a bürokkal szimpatizáltak, talán azért, mert ők is a nehéz sors miatt vándoroltak idegenbe, szakadatlan munkával megélhetést teremteni. Winkler úr tisztelete jeléül Pretoriához, a búr fővárosához címezte vendéglőjét: Gasthaus zu Pretoria des Winkler Mathias. A felirat még sokáig látható volt a háború után is.

András bácsi saját életének egyes állomásait elevenítette fel.

1942-ben érettségizett a Budapesti Mezőgazdasági Középiszkolában. Az ötödik kerületben helyezkedett el az AEG cégnél, ahol kitanulta a villanyszerelő szakmát. A cég felmentette a katonai szolgálat alól. 1944-ben megnősült.

1944. december 24-én Budaörsnél is bezáródott a front gyűrűje. A szörnyű napokat átélve a családra újabb megpróbáltatások vártak. 1945. szeptember 14-én a kápolna búcsúján razzia során összegyűjtötték a férfiakat.

Feldhoffer Andrást a Hársfa utcába internálták, és ártatlanul két hétig fogva tartották.

Az első kitelepítéskor (1946) nagybátyját, unokatestvéreit elvitték. A másodiknál már rajta volt a nevük a kitelepítési listán, a bátyját el is vitték. A vagonlistára már nem kerültek föl, a vonat nélkülük ment el. Ez elég ok volt arra, hogy újból meghurcolják őt és feleségét. Tíz napot töltöttek a Petőfi laktanyában, a budaörsi ötgyerekes Weber Leni családdal együtt és más „deklasszált elemek” társaságában.

– Különterelték a nőket, külön a férfiakat – mondja András bácsi. – A feleségem Szalasinéval feküdt egy ágyban. A Weber gyerekek nyugodtan közlekedhettek a cellák között. A kislány hajába dugtuk a cédulát, ha üzeni akartunk az ismerősöknek. Tíz nap múlva hazaengedtek. Nekünk szerencsénk volt, mert az elzártak közül sokat kitoloncoltak az országból.

1949-ben elvették az édesanyja tulajdonában lévő fűszerüzletet. Ezt követte a padlássóprés, a kényszerű leadások időszak. Az elszámoltatás idején kiderült, hogy édesanyja nem adta le a megfelelő mennyiségű búzát. Ahhoz, hogy leadja, venni kellett volna, de már nem volt miből. Édesanyja helyett András bácsit vitték a bíróság elé. Bűne: árurejtegetés, az ítélet első fokon 6 hónap. De a bíró azt mondta:

– Ez kevés! hat hónapot egy pofonért lehet adni. Még hat hónapot kap, és örüljön, hogy nem államellenes bűncselekmény miatt ítéljük el, mert azért fel is akaszthatnák!

Ezután Feldhoffer András Inotán

„építette a szocializmust”. Az épülő erőműnél dolgozott mint rab és mint villanyszerelő. Hírt kapott otthonról: államosították a házukat. Büntetésének letöltése után Várpalotán maradhatott volna, szükség volt a jó szakemberekre. De ő Budaörshez ragaszkodott.

1953-ban rendeletet hoztak, miszerint aki államosított házban lakik, azt utcára lehet tenni. Nem sokáig késlekedett a hatalom. András bácsi idézést kapott, hogy menjen a Tanácsházára – péntek, 13-a volt éppen.

– Osztályharc van – közölte egyszerűen a tanácselnök asszony –, maguknak el kell hagyni a falut. De Pestre nem mehetnek!

András bácsi máig sem felejtette el a kiszolgáltatottság érzését. Hova menjen családjával, piciny gyermekével? Édesanyja Budakeszire menekült, egy istállóba, hivatalosan nem is jöhetett onnan vissza félig évig. Végül a ház egy részében meghúzhatták magikat, de amikor a Győzelem Tsz. a házban rendezte be irodát, már nem volt maradásuk. Egy ismerős fogadta be őket az istállójába. . .

– Ma már olyan az egész, mint egy rossz álom – tűnődik András bácsi. – Amink ma van, azt a két kezünkkel teremtettük a nulláról. 1983-ban mentem nyugdíjba a Kelenföldi Tejipari Vállalattól. Elnökhelyettes vagyok a Német Kisebbségi Önkormányzatban, választáskor a legtöbb szavazatot kaptam. Lehetőségek szerint támogatatom a nyelvoktatást, a csereüldötést. . . azt, hogy a gyerekeknek jobb legyen.

Steinhauser